

Извештај са партнерског форума

Процес консултација у изради Стратегије руралног развоја општине Мали Зворник

Место: Мали Зворник

Датум: 26.11.2021.

Време: 11 часова

Присутно: 31 особа

Састанак је отворио председник општине Мали Зворник, Зоран Јевтић. Након поздравне речи присутним стручним консултатима и пољопривредницима који су се одазвали позиву да присуствују отвореном састанку, начињен је осврт на опште стање у Малом Зворнику. Господин Јевтић је скренуо пажњу на нарочите проблеме у вези са инфраструктуром, пре свега на водоводну и канализациону мрежу које су тренутно главни проблем у руралним насељима. Будући да је Мали Зворник врло разуђена општина, из својих средстава ова општина тешко може сама решити те проблеме, те се за поједине пројекте обраћају и иностраним фондовима. Активно раде на обавештавању становника о свим могућностима које им се пружају.

Консултанткиња Јелена Чубрило Вранац која је прецизирала да нови Закон о планском систему прати овакве састанке како би се кроз разговор прецизирали циљеви, сагледале стварне потребе ЈЛС, а кроз сугестије како становништва тако и кадра који је задужен за развој општине. Мали Зворник је општина за сваку похвалу кад су у питању планска документа, јер се све ради плански и у сагласности са другим важним документима. Према статистичким подацима ствара се слика да је неопходно више улагати у говедарство као грану сточарства, међутим стање на терену ипак није тако. Бележи се раст у одгоју стоке за сопствене потребе, овчарство бележи благи раст док је говедарство у осетном паду иако општина одваја средства за подстицање сточарства. Општина константно бележи срост средстава за унапређење пољопривреде и руралног развоја, што је јако добро. Консултанткиња је кроз прецизну презентацију провела присутне кроз представљање предлога приоритетних циљева који се налазе у презентацији у прилогу 1 овог записника.

Циљ 1. Побољшање услова и квалитета живота у сеоксим насељима општине Мали Зворник за 15% до краја 2026. године

Циљ 2. Специјализација пољопривредних газдинстава и повећање прихода и конкурентности пољопривредне производње за 15% до краја 2026. године

Циљ 3. Диверзификација прихода у руралним подручјима – Приходи од непољопривредних деланости повећани су за 20% до краја 2026. године

Циљ 4. Повећање учешћа осетљивих група (младих до 40 година у руралним подручјима и жена) као носиоца пољопривредних газдинстава за 15% до краја 2026. године

Циљ 5. Увођење органске производње и сакупљачке пољопривреде у складу са рационалним коришћењем природних ресурса

Први циљ и његове мере представљене су партнерском форуму. Председник општине Мали Зворник изложио је планове везано за све предложене мере, изградња канализације, водоводне мреже, 35 км локалних путева, као и могућност и потребу уређења откупног места и -или пијаце. Овом приликом наглашен је проблем у нестабилном снабдевању електричном енергијом појединих делова општине али је он у надлежности електро дистрибуције не општине. Инфраструктурна опремања локалних села често прате проблеми нерешених имовинских односа те је то представљено као потенцијална али премостива препрека бржем спровођењу предложених мера.

За реч се јавила Бојана Томић, представник РПГ из села Сакаре које има потенцијал за бављење пољопривредом, руралним туризмом... али нема водоводну мрежу. Ово насеље је добро повезано са урбаним делом општине, јавним превозом, али пољопривредне производње нема без воде. Председник општине је упознат са тим проблемом као и са проблемом изградње путева због приватних парцела.

Господин Алимпић, такође пољопривредник, скренуо је пажњу на проблем набавке вучне стоке, јер конкретно његова земља је на таквом терену, да се може прићи само воловском или коњском запрегом. Примера ради пар радних волова кошта 2.000 до 3.000 еура.

Консултанткиња је поставила и питање откупних места и пијаца, што је такође један од проблема ове општине. Будући да је забележено да већина пољопривредника овог краја производи само за сопствене потребе или одмах продаје вишак по неповољним ценама јер не постоји могућност складиштења.

Надовезао се господин Деспотовић, који је ушао у ризичан посао са јагодама, али има озбиљних проблема код откупа, јер пољопривредници предају род без уговора или било каквог средства обезбеђења.

Председник Јевтић је рекао да су недавно две задруге добиле бесповратна средства за малине и пчеларство. Тако је практично кооператива у најави само за јагодичасто воће. Пчелари имају проблем и са експлоатацијом шума и обавештавањем кад и где могу да склоне кошнице. Вец дуго раде са врло малим приходима.

Саветодавна служба у Малом Зворнику има одличан однос са пољопривредницима. Ради се по принципу позивања и обавештавања РПГ према потреби. Наводе да је један од проблема и то што се газдинства воде на родитеље, тако практично немамо праву слику колико је младих и особа женског пола упуслено на газдинствима. То се дешава јер је млађим нараштајима који се стално осипају, лакше доћи до неких административних олакшица и појединих прихода, ако нису носиоци РПГ.

Општина Мали Зворник има регистровано 21 домаћинство које се бави руралним туризмом. Будући да је ово општина са изузетно добрим условима и за ову грану, то би требао бити један од циљева ове стратегије.(што и јесте Циљ 3. Диверзификација прихода у руралним подручјима – Приходи од непољопривредних деланости повећани су за 20% до краја 2026. године).

Разматрано је да ли Циљ 4. Повећање учешћа осетљивих група (младих до 40 година у руралним подручјима и жена) као носиоца пољопривредних газдинстава за 15% до краја 2026. године треба да буде самосталан или да буде у оквиру Циља 2. као мера за младе и жене носиоце

пољопривредних газдинстава, након консултација Тим за координацију заједно са консултанткињом донеће одлуку о овом методолошком питању.

По оцени пољопривредника, за сада су најсигурније субвенције које им пружа сама општина, али је потребно направити помак приликом привлачења и других средстава који су на располагању РПГ посебно од стране Министарства пољопривреде, шумарства и пољопривреде. Потребно је удруживање али је веома високо међусобно не поверење, мала газдинства немају сопствене прерадне капацитете и имају мале складишне просторе. Иако ПСС редовно организује обуке и информативне скупове за пољопривреднике потребно је на још бољи начин обавештавати пољопривреднике и становнике сеоских насеља о могућностима за развој и о трендовима у појединим областима посебно у областима руралног туризма, прераде и новинама по гранама пољопривреде.

Закључак:

Представљен нацрт је добра полазна основа за крајњи документ који ће се на заједничким састанцима координационог тима и уз помоћ консултаната до краја године наћи пред Партнерским форумом као и на јавној расправи.

Наредни кораци:

Корекција текста нацрта Стратегије руралног развоја општине Мали Зворник. Текст нацрта је објављен на интернет страници општине, а за предлоге и коментаре заинтересовани се могу обратити координационом тиму.